

Esaret yolunda Bediüzzaman Said Nursi insanlarla konuştuğu cami

Maku Camii, 160 yıl önce Hac Mahmud Paşakan tarafından Kaçar hanedanlığı döneminde inşa edilen İranın batı Azerbaycan Aras kenarında Mako kentindeki ilk camidir. Caminin orijinal binasında 10 ahşap sütun ve 10 tuğla sütun kullanılmış, son yıllarda onarım ve yeniden yapılanma sırasında tuğla sütunlar kaldırılmış ve yerine 10 tane daha ahşap sütun kullanılmıştır. Sonuç olarak camideki ahşap sütun sayısı 20'ye ulaştı. Bu cami bir buçuk kat üzerine inşa edilmiş olup, üst yarısı kadın ibadet edenler içindir. İlerleyen yıllarda cami yelinimetlerinin ve mütevelli heyetinin yardımıyla camide eski ve tarihi koruyarak değişiklikler yapılmıştır.

“Biz mescidde otururduk. Bu vakt dediler ki, 15-16 nefer Türkiyeli esiri Culfa'ya getirirler, birazdan mescide gelecekler. Mescide gelende (gelince) gördük ki, başlarında ağ (ak) sargı ve fes var. Aralarında biri vardı, adı Said Nursî idi. Bizim adamlar ona

‘Fehrüddövrân / Bediüzzaman’ deyirdiler

Elbette bu alıntılarda bu camiye Culfa Camii deniyor. Ancak o dönemde Culfa şehrinin . Kaynaklara göre ıssız olduğunun biliyoruz. Safeviler zamanından beri Ermeniler Azerbaycan'ın Culfa'sından İsfahan'a göç etmişlerdi.

Esaret yolunda Bediüzzaman Said Nursi insanlarla konuştuğu cami

Azerbaycan, culfa'si Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra sadece demiryolunun dallanması gelişti . Bu nedenle o dönemde Culfa'da cami olamazdı. Söz konusu cami, Maku kentinde Aras Nehri'nin yakınında culfa'ya 107 km uzaklıkta yer alıyor.

İbrahim Sultan, Albay'ın tedavi sırasında halkla gizli görüşmeler organize eliyordu. Albay saide Çok eski bir cami olan Maku Ulu Camisine girmesine namaz kılmasına izin verilmiştir. Aslında pılan namaz kılmanın ardından insanlarla rusla karşı konuşmaktı. Camide Kur'an okumak için toplantılar yapıyordılar Aras kenarının ve maku halkını camiye topluyordular Albay said onlara konuşuyordu. Bu sırada İran'da Said cemel Assadabadi, halka İslam dünyasını birleştirmeyi önermişti. fehrozaman Albay Said, bu konuda Maku bölgesi (çaldıran , aras , poldeşt (arablar)culfa)halkına bu yönde hitap etti. Biz Müslümanlar birleşip Ruslara ve Ermenilere karşı savaşmalıyız diye halka gizli konuşmalar yapıyordu.

Esaret yolunda Bediüzzaman Said Nursi insanlarla konuştuğu cami